

1. ΑΛΛΑΓΗ ΠΡΟΣΑΝΑΤΟΛΙΣΜΟΥ ;

Μέσο:ΤΑ ΝΕΑ

Ημ. Έκδοσης: ...25/08/2025 Ημ. Αποδελτίωσης: ...25/08/2025

Σελίδα:7

Innews ΑΕ - Αποδελτίωση Τύπου - <http://www.innews.gr>

ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΟΝΕΙΡΟ

ΤΟΥ Π. Κ. ΙΩΑΚΕΙΜΙΔΗ

Αλλαγή προσανατολισμού;

Η εικόνα της πρόσφατης συνάντησης Τραμπ - ευρωπαϊκών ηγετών στον Λευκό Οίκο αποτυπώνει εύγλωττα το νέο διεθνές γεωπολιτικό περιβάλλον. Από τη μια η Ευρώπη και από την άλλη οι ΗΠΑ. Δύο κόσμοι εμφανώς σε διαφορετικές κατευθύνσεις. Στον Λευκό Οίκο ο ηγέτης (Τραμπ) ενστερνίζεται και προωθεί το δόγμα ότι η ισχύς και μόνο η ισχύς / η βία δημιουργεί δίκαιο (might makes right) και από την άλλη η ομάδα χωρών που σε μικρό ή μεγάλο βαθμό παραμένουν προσλωμένες στους κανόνες και το διεθνές δίκαιο, πρωτίστως στην αξία του Καταστατικού Χάρτη των Ηνωμένων Εθνών αν και με παρεκκλίσεις (Γάζα). Στην πρώτη κατηγορία (των κρατών ισχύος) εκτός από Ρωσία και ΗΠΑ έχει περάσει και το Ισραήλ του Μπ. Νετανιάχου ως προεξέχον μέλος. Ο Ντ. Τραμπ, γράφουν οι Ο. Hathaway και Sc. Shapiro στο «Foreign Affairs (Ιούλιος - Αύγουστος 2025) θέλει «να αποκαταστήσει τον πόλεμο ή την απειλή του πολέμου ως το κύριο μέσο διαμόρφωσης των διακρατικών σχέσεων και επίλυσης αντιπαραθέσεων». Στη δεύτερη (χώρες διεθνούς δικαίου) περιλαμβάνονται τα κράτη - μέλη της Ευρωπαϊκής Ένωσης (με οριακές εξαιρέσεις - Ουγγαρία), Ην. Βασίλειο,

Αυστραλία, Νέα Ζηλανδία, κ.ά. Η λογική αυτής της ομάδας αποτυπώθηκε σε πρόσφατη Δήλωση ΕΕ, στην οποία τονίζεται ότι «οποιαδήποτε συμφωνία με Ουκρανία πρέπει να σέβεται το διεθνές δίκαιο και τις αρχές ανεξαρτησίας, κυριαρχίας, εδαφικής ακεραιότητας και της μη αλλαγής των διεθνών συνόρων με τη βία...». Η πεμπτοουσία του Καταστατικού Χάρτη ΟΗΕ. Με την Κίνα να βρίσκεται κάπου στο ενδιάμεσο μεταξύ των δύο ομάδων, οι υπόλοιπες χώρες της υπηλίου προσπαθούν να εξισορροπήσουν τις σχέσεις κλίνοντας είτε προς τη μία πλευρά και είτε προς την άλλη (Ινδία, Τουρκία, κ.α). Η ρηγμάτωση αυτή μεταξύ «χωρών ισχύος/βίας» και «χωρών δικαίου/κανόνων» είναι η σημαντικότερη στη νέα διεθνή γεωπολιτική τάξη. Και είναι μέγιστο αγαθό ότι η Ευρωπαϊκή Ένωση (με όλες τις παθογενείες της) παραμένει κατεξοχήν πολιτική δύναμη δικαίου.

Η Ελλάδα ως χώρα - μέλος της ΕΕ ανήκει στην κατηγορία των χωρών διεθνούς δικαίου. Αν και υπάρχουν φωνές που επίμονα ζητάνε να περάσει στην άλλη όχθη, στο πεδίο του ρεαλισμού και ισχύος. Να αλλάξει προσανατολισμό και ρόλο. Να εγκαταλείψει π.χ. την υποστήριξη της στην Ουκρανία και σωτηριά ή μη να στηρίζει τη Ρωσία. Αγνοώντας πως

«όποιος στηρίζει τον διάβολο τελειώνει τη ζωή του στην κόλαση»... Το παράδοξο είναι βέβαιο ότι η Ελλάδα έχει αναπτύξει ισχυρές εταιρικές σχέσεις με δύο χώρες ωμής ισχύος, τις ΗΠΑ και το Ισραήλ με μάλλον φρούδες ελπίδες για το μέλλον. Η ψυχρολουσία της συνάντησης Τραμπ - Πούτιν επιβεβαίωσε ότι η χώρα δεν μπορεί να βασίζεται απροϋπίθτητα σε στήριξη από τις ΗΠΑ για λύση με βάση το διεθνές δίκαιο στα ελληνοτουρκικά. Η συνειδητοποίηση αυτής της πραγματικότητας με τον αναπόφευκτο κλονισμό της εμπιστοσύνης αλλάζει πολλά αυτονόητα στην εξωτερική πολιτική της χώρας. Αλλά παρά τις κάποιες ομοιότητες ούτε η Ελλάδα ούτε η Κύπρος είναι... Ουκρανία.

Κοντολογίς η Ελλάδα έχει έναν προνομιακό ρόλο δικαίου και ισχύος - τον ρόλο της στην ΕΕ που έλυσε τα θεμελιακά ιστορικά ζητήματα εξωτερικού προσανατολισμού και status της χώρας. Ο ρόλος αυτός δεν υποκαθίσταται. Διευρύνεται και αναπτύσσεται...

Ο Π. Κ. Ιωακειμίδης είναι ομότιμος καθηγητής του Πανεπιστημίου Αθηνών (ΕΚΠΑ), πρώην προέδρου - σύμβουλου του ΥΠΕΞ και μέλος της συμβουλευτικής επιτροπής του ΕΛΙΑΜΕΠ